

ÖZET

Enstitüsü : Sosyal Bilimler

Anabilim Dalı : Eğitim Bilimleri

Programı : Eğitim Yönetimi ve Planlaması

Tez Danışmanı : Prof. Dr. Hasan Şimşek

Tez Türü ve Tarihi : Yüksek lisans – Temmuz 2017

İLKOKUL YÖNETİCİLERİNİN LİDERLİK STİLLERİ İLE ÖĞRETMENLERİN ÖRGÜTSEL BAĞLILIK DÜZEYLERİ ARASINDAKİ İLİŞKİNİN İNCELENMESİ (İSTANBUL İLİ FATİH İLÇESİ ÖRNEĞİ)

Nursel Tekingündüz

Bu araştırma, İstanbul ili Fatih ilçesinde bulunan devlet ilkokullarındaki öğretmenlerin algılarına göre ilkokul müdürlerinin lider özellikleri ve bu özelliklerin öğretmen açısından örgüte bağlı olma düzeyini nasıl etkilediğini incelemek amacıyla yapılmıştır.

Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini; İstanbul ili Fatih ilçesinde bulunan 30 devlet ilkokulunda 2016/2017 eğitim öğretim yılında görev yapan 350 ilkokul öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırma dahilindeki 350 ilkokul öğretmenine ulaştırılan anketlerden 212 anket geri alınmış, 17 anket hatalı ve eksik bilgi nedeniyle değerlendirme dışı bırakılarak 195 anket değerlendirmeye alınmıştır. Araştırmanın bağımsız değişkenleri, görüşleri alınan ilkokul öğretmenlerinin cinsiyet, yaş, eğitim durumu, meslekteki hizmet süreleri ve branşlarıdır. Bağımlı değişken ise öğretmenlerin örgütsel bağlılığıdır.

Araştırmada veri toplama aracı olarak iki tür ölçeğe yer verilmiştir. Bunlardan biri Doç. Dr. Semiha Şahin (2009) tarafından geliştirilmiş “okul müdürlerinin liderlik stilleri ölçeği” dir. Diğer ölçek ise Doç. Dr. Mehmet Üstüner (2009) tarafından geliştirilen “öğretmenler için örgütsel bağlılık ölçeği” dir. Ölçek üç bölümden oluşmaktadır: I. Bölümde öğretmenin kişisel bilgilerini, II. Bölümde öğretmen algılarına göre ilkokul müdürlerinin liderlik stillerini ve bu liderlik özelliklerinin hangi sıklıkta gösterildiğini, III. Bölümde ise öğretmenlerin örgütsel bağlılık düzeylerini belirlemeye yönelik sorular sorulmuştur. Değerlendirme sorularında beşli Likert tipi derecelendirme ölçeği kullanılmıştır. Verilerin çözümlenmesinde SPSS 24.0 paket programı kullanılmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin demografik özellikleri (cinsiyet, mesleki kıdem (hizmet yılı), öğrenim düzeyi, branş) betimleyici frekans ve yüzde dağılımları bulunmuş, sonrasında ölçeğin alt boyut puanları için ss değerleri belirlenmiştir. Öğretmenlerin Örgütsel Bağlılık Ölçeği ve Liderlik Stilleri Ölçeği’nden alınan puanların cinsiyet, branş değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız grup t testi yapılmıştır. Örgütsel Bağlılık Ölçeği, Liderlik Stilleri Ölçeği’nden aldıkları puanların mesleki kıdem (hizmet yılı) ve öğrenim düzeyi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek için Kruskal Wallis – H testi uygulanmıştır. Örgütsel Bağlılık Ölçeği, Liderlik Stilleri Ölçeği’nden aldıkları puanlar arasında anlamlı bir ilişki olup olmadığını belirlemek için ise Pearson Momentler Çarpımı Korelasyon analizi uygulanmıştır.

Araştırma sonuçlarına göre; ilkokul öğretmenlerinin okul müdürlerinin liderlik stillerine ilişkin algılarının cinsiyete, mesleki kıdeme (hizmet yılı) göre anlamlı bir farklılık göstermediği ancak öğrenim düzeylerine göre anlamlı farklılık gösterdiği görülmüştür. İkokul öğretmenlerinin algılarına göre okul müdürlerinin liderlik stilleri alt boyutlarının her biri öğretmenlerin branşlarına göre anlamlı farklılıklar göstermektedir. Bu fark, yönetsel liderlik alt boyutunda branş öğretmenleri lehine bulunmuştur. Öğretmenlerin örgüte olan bağlılık düzeyi ise cinsiyet, eğitim durumu ve meslekte çalışma süresine göre anlamlı farklılıklar göstermemektedir.

Sonuç olarak; öğretmen algılarına göre ilkokul müdürlerinin dönüştürücü liderlik davranışları ile öğretmenlerin örgütsel bağlılıkları arasında yüksek düzeyde ilişki olduğu görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Örgütsel bağlılık, okul yöneticisi, liderlik stilleri.

ABSTRACT

Institute : Social Sciences

Department : Educational Sciences

Program : Educational Administration and Planning

Supervisor : Prof. Dr. Hasan Şimşek

Type and Date of Graduate : Master – July 2017

THE RELATIONSHIP BETWEEN LEADERSHIP STYLES OF ELEMENTARY SCHOOL PRINCIPALS AND ORGANIZATIONAL LOYALTY OF ELEMENTARY SCHOOL TEACHERS

(FATİH DISTRICT / ISTANBUL PROVINCE)

Nursel Tekingündüz

The purpose of this study is to analyze the relationship between leadership styles of state elementary school principals and the organizational loyalty of elementary school teachers in the country of Fatih of Istanbul Province.

The research consists of 350 school teachers working in 30 state elementary schools in 2016/2017 educational year. Only the 195 surveys returned by the teachers were found to be valid and used in the analysis.

The independent variables of the research are gender, age, educational status, working years and the branches of the teachers. The dependent variable is the organizational loyalty of the teachers.

Two scales are used in collecting data in this research. The first one was developed by Assoc. Prof. Dr. Semiha Sahin's with the title of "The Scale of The Leadership Styles of The School Principals". The second scale was developed by Assoc. Prof. Dr. Mehmet Ustuner with the title of "The Scale of Organizational Loyalty for The Teachers." The scale consists of three sub-scales. The first is on teachers' personal information, the second is about leadership styles of elementary school principals and how often these leadership styles are exercised, the third sub-scale is about some questions related to teachers' organizational loyalty levels. The scale was consisted of Likert-type questions with five options.

In solving the data SPSS programme is used. The demographic features of teachers takes part in the research (gender, educational status, branch of teaching and the occupational seniority) explanatory frequency and the percentage are revealed and after that the values of the lower dimensional points of the scale are fixed. Independent group t-test is used in finding out if these points from the Teachers' Organizational Loyalty Scale and the Inventory Leadership differs or not due to gender and teaching branch variables. Kruskal Wallis-H test is applied to find out if these points differ or not due to the points taken from the Scale of Organizational Loyalty and the Inventory Leadership Pearson Multiplication of Correlation Analysis of the Moments is used in finding out if there's a meaningful relationship between these scales or not.

According to the results of this research, there is not an exact difference observed in the leadership styles of the school managers related to the gender and occupational seniority of the teachers, however observed a difference exactly up to the educational status. The lower dimensions of leadership styles of the school principal have a meaningful difference. On the other hand, the organizational loyalty levels of the teachers don't have any meaningful differences according to the gender, occupational seniority and the educational status. The lower dimensions of the leadership styles of the each of the school principals due to the perception of the school teachers show meaningful differences. This difference found in favor of the branch teachers in the lower dimensions of administrative leadership.

Finally, due to perception of the teachers, a high-levelled relationship can be seen between the organizational loyalty of the teachers and the converter leadership manners of the school principals.

Keywords: Organizational loyalty, school principal, leadership styles.